

DR. VASILE MOGA LA 60 DE ANI

În deceniul 7 al veacului XX, la Alba Iulia, s-a format în jurul profesorului I. Berciu un colectiv de specialiști care cu timpul au reprezentat un centru de emulație științifică, cu reală deschidere în studierea antichităților apulense. În anul 1969, când a absolvit Facultatea de Istorie a Universității clujene, Vasile Moga s-a integrat acestui grup, format la acea dată din Alexandru Popa, Cloșca Băluță, Gheorghe Anghel.

De atunci începând, singura instituție în care a activat profesional a fost Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, unde pe rând a urmat funcțiile de îndrumător, muzeograf, șef secție, cercetător științific (1993), director științific (1994-1997), apoi în continuare șef secție arheologie.

Începuturile activității sale profesionale, inițiate încă din timpul studiilor universitare, s-au aplecat spre studierea urmelor legiunii a XIII-a Gemina. Perseverent și tenace, cu o mare putere de muncă, beneficiind de avantajul unei biblioteci extrem de bine dotată (poate cea mai bună la ora actuală din România !), Vasile Moga s-a integrat în munca grea dar pasionantă dintr-un muzeu. Pentru că nu doar săpăturile arheologice, reconstituirea numai mentală, dar și istoria riguroasă a celor descoperite, urmate uneori de expoziții tematice de arheologie reprezintă, în câteva cuvinte, direcțiile de bază ale activității muzeografice. Pregătirea fiecăruia în decursul timpului a însemnat ani de practică, de studiu al documentelor, pentru ca lucrările apărute sub forma unor note și studii să prindă apoi contur în monografiile importante pentru istoria apulensă și a Daciei.

Treptele recunoașterii profesionale naționale sunt marcate de câteva etape importante. Prima dintre acestea ar fi susținerea tezei de doctorat dedicată legiunii a XIII-a Gemina de la Apulum, sub conducerea profesorului N. Lascu la Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Lucrarea a fost publicată în anul 1985 la Editura Dacia din Cluj în seria de istorie militară a Daciei.

Cercetările arheologice impuse de nevoile cotidiene ale vieții s-au desfășurat anual la Apulum, dar și la Ghibom, Blandiana, Abrud, Vârful lui Pătru, Craiva, Căpâlna, Lupu, în colaborare cu profesorul I. Glodariu. De câțiva ani conduce grupul apulens de cercetători care participă la proiectele majore din anul 2000 încoace: Alburnus Maior, Bucium, Alba Iulia-Dealul Furcilor-Monolit.

O activitate de teren care însumează anual mai multe luni bune, alături de atribuțiile zilnice muzeale. Și totuși, pe rând, au apărut lucrările științifice de amploare: 1987 – *De la Apulum la Alba Iulia. Fortificațiile orașului*; 1989 – *Cetatea dacică de la Căpâlna* (în colaborare cu prof. I. Glodariu); 1998 – *Castrul roman Apulum*; 1999 – *Porta principalis a castrului roman de la Apulum*; 2005 – *Aurul la romani*.

Lucrările, tratând o paletă diversă de probleme din timpul Daciei preromane și a celei romane, evidențiază eforturile depuse pentru introducerea în circuitul științific a cercetărilor proprii. Alături de lucrările de sinteză, publicarea descoperirilor apărute izolat la Apulum și nu numai a format o altă direcție de cercetare. Lista sa de lucrări cuprinde aproape 100 de studii, note, recenzii, publicate în țară și străinătate.

Prezent la o serie de manifestări științifice naționale și internaționale (RCRF, colocviile româno-elvețiene), Vasile Moga și-a adus contribuția proprie la cunoașterea descoperirilor din România. A participat la organizarea mai multor expoziții internaționale privind Dacia romană sau tezaurile ale antichității românești.

Încă din 1970 a fost cooptat în colectivul revistei *Apulum*, preluând ulterior conducerea colegiului de redacție.

La volumul *Repertoriul arheologic al județului Alba*, care a văzut lumina tiparului în anul 1995, este unul de autori.

După anul 1989 înființarea Institutului Teologic Greco-Catolic de la Blaj și a Universității “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a oferit ocazia lui Vasile Moga de a preda discipline precum: *Bazele arheologiei*, *Arheologia dacică și romană*, *Romanizarea Daciei*, *Epigrafiie latină* (pentru ultimele discipline tipărint chiar note de curs).

Din anul 2001 a devenit, prin concurs, *conferențiar asociat* la Universitatea din Alba Iulia, integrându-se în activitatea didactică. Mulți din absolvenții acestei universități lucrează sub conducerea sa la muzeul apulens.

Pasionat de arheologie, istorie antică, domeniul profesiei sale de bază, domnul Vasile Moga este un pasionat observator al fenomenului literar, atent cu tot ce apare nou în literatura universală, deține o rubrică permanentă în revista literară *Discobolul*, ce apare trimestrial la Alba Iulia. Și în această direcție și-a încercat condeiul. Succesiv a publicat mai multe volume, bine primite de presa literară: *Pagini dintr-un jurnal european* (1996), *Cărturarii Albei* (1997), *Origini* (2002), *Homo viator* (2004). Cu *invidie*, am putea spune că este cel mai literar arheolog al generației noastre !

Prestația științifică recunoscută a lui Vasile Moga a determinat și invitarea sa în Comisia de doctorat la Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (din 2001) și Universitatea de Vest din Timișoara (din 2003).

Vasile Alexandru Moga la 60 de ani ! O cifră rotundă care marchează un om în maturitatea activității sale profesionale, un om care a strâns în jurul său o pleiadă de arheologi tineri, pe care îi îndrumă cu rigoare spre descifrarea frumuseții profesiei de arheolog, dar și ca mentor, pentru evitarea greutăților inerente.

Ad multos annos!

DOINA BENEA